

ಪೇಕುರ ನಾಂದ್

ಯುವ ಘರ್ಜನೆ

ಈ ಸುದ್ದಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ:

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳು	02
ತಳಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಗಳು	04
ಕಾಡಿನ ಕೊಡುಗೆಗಳು	05
ಕಾಡಿನ ಕಥೆಗಳು	07
ಕನಸುಗಳ ಸೇತುವೆ	08

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಯುವ ಜನರಿಗೆ ಧಾತ್ರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಯೂಥ್ ಕೋರ್ಸ್ (Youth Eco-Feminist Community Action Course) ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ನೋಡುವ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವು. ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವಾಸ್ತವಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ನಾವು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಹೊಸ-ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಾವು ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲಂಗಾಣದ ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಅಮರಬಾದ್ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಚಿಂಚು, ಗೊಂಡ್, ಕೋಲಮ್ ಮತ್ತು ನಾಯ್ ಪೊಡ್ ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಥೆ, ಕವಿತೆ ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವುದು, ನಮ್ಮ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ನೆಲ, ಜಲ, ಕಾಡು, ಉಳುಮೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಭೂಮಿ ಉಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಲು, ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ಪರಿಸರ, ವಾತಾವರಣ, ಕೈ ತೋಟ, ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕು ಖಾಯಿದೆ, ಪೀಸಾ - ಗ್ರಾಮಸಭಾ ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ತಿದ್ದಿ ತೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಈ ಯುವ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳು

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಕುರಿತು ಚಿಂಚು ಮಹಿಳೆಯರ ಕೂಗು

ಅಮ್ರಾಬಾದ್ ನಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ದಾರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ದಿಂಡಿ ನದಿಯು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ-ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ-ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೈಮರೆತೆವು.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಅವು ಚಿಂಚು ಮತ್ತು ಲಂಬಾಡಾ). ಜಂಗಮರಡ್ಡಿ ಪಲ್ಲೇಯು ಅಮರಾಬಾದಿನಿಂದ 4.5 km ದೂರ ಇದೆ. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಿಂಚು ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಹೇಳಿದರು, “ನನಗೆ 3 ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ, ನನ್ನ 17 ವರ್ಷದ ದೊಡ್ಡ ಮಗನು ಈಗ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಮೊದಲು ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ, ಕೊರೋನಾ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ

ಅಮ್ರಾಬಾದ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೊಬಗಿನ ಚಿತ್ರ

ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ (ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆ) ಜಂಗಮರಡ್ಡಿ ಪಲ್ಲೆ

ಇದು ಅಮರಾಬಾದಿನ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಮರಾಬಾದಿನ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆದಿವಾಸಿ

ಯಾರೂ ಹೇಳುವವರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕುರಿ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಓದು ಓದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ವನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಅವನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಥೆ ಇವರೊಬ್ಬರದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂಚು ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳು ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 6 ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ

ಚಿಂಚು ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೊತೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ದೃಶ್ಯ

ಪಿಟ್ಟಗೂಡ ಶಾಲೆಯ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ದೃಶ್ಯ

10 ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೋಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ST ಲಂಬಾಡಾ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಂಚು ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರು. ಆ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಅವರ ಗುರಿಗಳೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆದರೆ ಬೆಂಚು ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮಾತನಾಡಲು ತುಂಬಾ ಭಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರು

ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ತುಂಬಾ ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ಮತ್ತು ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು . ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಜಂಗಮರಡ್ಡಿ ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1 ರಿಂದ 3 ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಬೆಂಚು ಸಮುದಾಯದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆ ಬರೆಯಲು ಹಾಗೂ ಓದಲು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಚು ಸಮುದಾಯದವರು ಸರ್ಲಾಪಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಮಸ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಾಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಇಲ್ಲ. ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಲು, ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲು - ರಾತ್ರಿ ಕಷ್ಟ ಪಡುವ ತಾಯಂದಿರು ಹೇಳಿದರು.

ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಕರೆ: ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡುವ ಪಿಟ್ಟಗೂಡ

ನಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲಾ, ಉಟನೂರ್ ಮಂಡಲ, ಟಕ್ಕೂಗೂಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನೇರುವ ಪಿಟ್ಟಗೂಡ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಶಾಲೆಯ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಹೇಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗದೆ ವಕಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (RTE Act) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಶೌಚಾಲಯ, ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ತ್ರೀಡೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ, ಸ್ಕೂಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಲೆಯ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವು ಯಾವುದೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ

ಬೀಗ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಶೌಚಕ್ಕೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಮಟ್ಟ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ನಾವು ಊರಿನ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ, ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ ಹೇಳುವರಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಾಮದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಮೂಲಭೂತ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಾಕಿಸುವ ವಜ್ಜಾರ್ ಶಾಲೆ ಭೇಟಿ

ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲಾ, ಬೋಧ್ ಮಂಡಲ್, ವಜ್ಜಾರ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆ ವಿಷಾದನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತ ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಅಕ್ಷರಗಳು, ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಗೋಡೆ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಸೋರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳು, ಕಿತ್ತುಹೋಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸುಣ್ಣವೇ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಇಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಊರುಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ ಇದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅಪಾಯ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿಗೆಗೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ, ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅನ್ನ, ಸಾರು ಬೇಯಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಊಟ ಬಡಿಸುವವರು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 1ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 3ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ೨೧ ಜನ ಇದ್ದು, ಒಂದೇ ಕೊಠ-

ವಜ್ಜರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುವ ದೃಶ್ಯ

ಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂರಿಸಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಡೀ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ನೇಮಕ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಅವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವರದ್ದು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ, ನಮ್ಮ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಶಾಲೆ ತೆರೆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡವು, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಓದುಕ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ವಾರದಲ್ಲಿ ೩ ದಿನ ಹಾಜರಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ

ಹೋಮ್ ವರ್ಕ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಪೋಷಕರು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮನನಗೊಂಡಿತು ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನಡ್ಡತನದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮನವು ಕಾಣಬಹುದು. RTE Act ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರಕದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗಲಿದೆ.

ತಳಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಗಳು

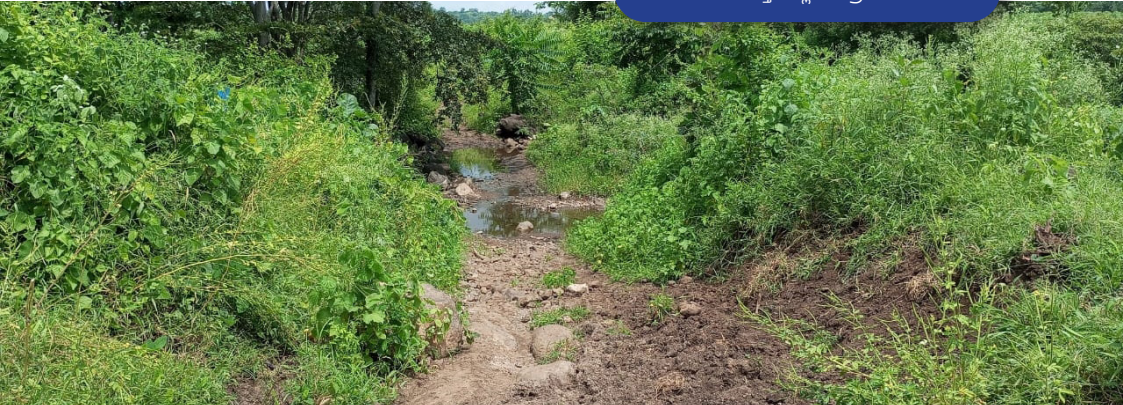

ದುರ್ಗಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ: ರಸ್ತೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಚಿನ್ನ ಟೋಕನ್ ಮೋವಡ್

ಆಸಿಫಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಕೆರಿಮೇರಿ ಮಂಡಲದ, ಬಾಬಿ ಜರಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ವಾಸ್ತಿಯ ಸೇರುವ ಚಿನ್ನ ಟೋಕನ್ ಮೋವಡ್ (ಮತು ಬುಕ್ಸ) ನಲ್ಲಿ, ಜನರು ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲದೆ

ಓಡಾಡಲು ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 12 ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸವಿದ್ದು, ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡಸರು ಸೇರಿ ೫೬ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಚಿನ್ನ ಟೋಕನ್ ಮೋವಡ್ ಸ್ವೆ ಇಲ್ಲದ ಚಿತ್ರ

ಈ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಮಂಡಲ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕೆರೆಮೇರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ದಾರಿ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲ, ಈ ರಸ್ತೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಾಲುವೆ ಇದೆ ಆದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೇತುವೆ ಇಲ್ಲ. ಮಳೆ ಬಂದರೆ ರಸ್ತೆ ಜರಿಯುತ್ತದೆ, ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೇತುವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಹೋಗಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಆದರಿಂದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಂಚಿತ ಮಕ್ಕಳು ಜಾಸ್ತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿವುದರಿಂದ ಓಡಾಡಲು ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆರಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಸ್ತೆ ದುರಸ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದು ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಹಾರ ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಣಬಂದಿಲ್ಲ, ಈ ಊರಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ದುರಸ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಜನರು ಬೇಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಸಹ ಹಲ ಬಿಡದ ಪಕ್ಕದ ಊರಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಇದ್ದು ಈ ಊರಿಗೆ ರಸ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾನವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ.

ಶಾಸಕರು ಚುನಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಊರಿನ ಜನರು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಊರಿನವರೇ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಹಲವರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈ ಸಿಗದ ಸರಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಬಳಲುವ ಸಿರಿಕೊಂಡದ ರೈತರು

ರೈತವೇದಿಕ ಸಿರಿಕೊಂಡ ದಿಂದ 1 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಕಾಳು, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಸಜ್ಜೆ, ನವಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಬೆಳೆನಾಶಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೋರಿ ಜನರು ರೈತ ವೇದಿಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುವ ದಾಖಲೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಅಲ್ಲದೆ ರೈತ ಭೀಮಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಬೆಳೆ ನಾಶದ ಕಾರಣದಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವಿಮೆಗೋಸ್ಕರ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ನಕಲುಪ್ರತಿ ತೆಗೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ರೈತರ ವೇದಿಕೆ ಬಹಳ ದೂರ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಾರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಟೋ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವಂತ ಗಾಡಿಯಿದ್ದವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದವರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗು ಬಂಟಮಹಿಳೆಯರು ಆಟೋ ಮೇಲೆ ಅಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆ ಅನ್ನದೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಡೆದು ಹೋಗಲು ಸಮಯವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇವೆ.

ರೈತರು ಅವರ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರ ಸೇವೆಗಿಂತಲೇ ಇರುವ ಈ ವೇದಿಕೆಗೆ ರೈತರು ಮೆಟ್ಟಿಲವರೆಗೂ ಬರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಸಹ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಹಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಿದೆಯೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರು ಯಾರು? ಜನರದ್ದಾ? ಸರ್ಕಾರದ್ದಾ?

ಕಾಡಿನ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಪ್ರವೇಶ ಕುಗ್ಗಿನಿಂದ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಗೊಂಡ್ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಮಹುವ

ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ್, ಒಡಿಶಾ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣದ ಹಲವಾರು ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ಹೂವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದಿಲಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೋಧ್ ಮಂಡಲ್, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಾಗಗೊಂಡ ಊರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೊಂಡ್ ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯದವರು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೂವು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ, ಈ

ಪವಿತ್ರವಾದ ಇಷ್ಟವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಮುನ್ನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇತರ ಜನರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಮರದ ಕೆಳಗಡೆ ಬಿದ್ದ ಹೂವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಸಿ ಮತ್ತು ಬಣಗಿದ ಹೂವಿನ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಈ ಹೂವಿಗೆ ಪೂಜ್ಯನೀಯ ಭಾವನೆ ಸಹ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೈದ್ಯಕ್ಕೆ, ವಿವಿಧ ಅಡುಗೆಗೆ, ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ, ನೋವು ನಿವಾರಣಾ ತೈಲಗಳಿಗೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಲಡ್ಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವನೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೂವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅದರ ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಪುಂಜಿ ಗಿಡದ ಬೀಜ ಹೊತ ಸೇರಿಸಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ-

ರಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ ಗುಣಗಳಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ಬರುವ ದೇಹದ ನೋವು, ದಣಿವು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಈ ಅಪ್ಪ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಡ್ಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಹಿಯಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಲೂ ೨ ರೀತಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ, ಮೊದಲನೆಯದ್ದು, ಕೆಂಡದ ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ, ಬೆಂದನಂತರ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೋಳದ ತಿನ್ನುವುದು ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿ ಅದರ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆದು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಲ್ಯ ಕೂಡ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ದಿನನಿತ್ಯದ ದಣಿವು ಕಳೆದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ ಆದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ಇದು ದೇಹದ ದೃಢತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಅದರಲ್ಲೂ ವಯಸ್ಕರು ಇದನ್ನು ಬಲು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವರು.

ರೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾರಾಯಿ (ಕಲ್ಲು) ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾಡು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ, ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಜನ ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ಕಾಡಿನ ದಟ್ಟತೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿರುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಕಾಡು ದೂರ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಜನರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರ್ಖಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತವೇ ತಮ್ಮ ಬೇವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಈಗ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲೆಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯ ವಿಭಾಗದವರು ಸರಿಹದ್ದು ಎಳೆದು ಅವರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಪ್ಪಪೂವನ್ನು ತರಲು 3-4 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಸೇರುವುದು ಕಷ್ಟ, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಗಾರ್ಡ್ ನ ದೃಷ್ಟಿ ನದಾ ಜನರಮೇಲೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಪ್ಪಪೂವಿನ ಉಪಯೋಗ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ. ಆದಿವಾಸಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಈ ಹೂವು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವುದು ಖಚಿತ.

ಸೇವನೆ ಮಾಡುವರು.

ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಅಜ್ಜಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಹೋದಾಗ ಅಪ್ಪ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಡಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವೆಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಬದಲಾಗಿದೆ, ಅಪ್ಪ ಗಡ್ಡಲು ತರಲು ಈಗ 3 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದ ಅಪ್ಪ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಸೇವಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಅಜ್ಜಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆಯೇ ಇದು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ದುಃಖ ತೋಡಿಕೊಂಡರು.

ಅಪ್ಪಗಡ್ಡಲು

ಅಪ್ಪಗಡ್ಡೆ: ಆದಿಲಾಬಾದಿನ ಆದಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕಹಿ ಕೊಡುಕೆ

ನಮ್ಮ ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಕರ ಬೇವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅಪ್ಪಗಡ್ಡಲು ಎಂದು ನಗು ನಗುತ್ತಾ 75 ವರ್ಷದ ಅಜ್ಜಿಯೊಬ್ಬಳು, ಆದಿಲಾಬಾದಿನ ಗಾದಿಗೂಡ ಮಂಡಲಿನ ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿದು. ಭೂಮಿಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಅಗೆದು ತೆಗೆಯುವ ಈ ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಔಷಧಗುಣಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಇದ-

ಕಾಡಿನ ಕಥೆಗಳು

ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಕುಳಿತು ಸುಮ್ಮನೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಡಿನ ದಿನಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ಎಂದು ಆಲೋಚನೆಗೆ ತಿಂಗಳುಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಅತ್ತಿತ್ತ 4 ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಹೊಳೆದ ಕತೆ, ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತಾಪತ್ರಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಕಾಡಿನ ಕತೆಗಳು, ಕಾಡಿನ ಸೊಬಗು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಕಾಡಿನ ಜೊತೆ ಅವರಿಗಿರುವ ನಂಟು, ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮತ್ತು ಜನರ ನೋವು- ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಾನು ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅವುಬಾದ್ ಮತ್ತು ಅದಿಲಾಬಾದ್ ಕಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತರುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು.

ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆಸಾಮಿ

ಕಪ್ಪು ಬಿಳುಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆಸಾಮಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಾಡಿನ ಜನರ ನಡುವೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ತವಕ, ಜನರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿ. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಸಮುದಾಯ, ಮೇಲು ಕೀಳು ವರ್ಣಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನು ಸಮನಾಗಿ ನೋಡುವ ನೋಟ ಅವಳದ್ದು. ಅವಳಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬದುಕಿ- ಸಾಯಲು ಅದೆಷ್ಟೋ ಕನಸು, ಬದುಕುವ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬರುವ ತಾಕತ್ತು ಅವಳದ್ದು. ಇವಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ಆಡುವ ಆಟ ಓಡುವ ಓಟ ಬಂದಲ್ಲ. ಇವಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮೆಲಿಗಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಬಯಸುವೆ, ಯಾರೊಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತಾ! ಅವಳೇ ನಮ್ಮ “ಚಿಟ್ಟಿ” ಅಂದ್ರೆ “ಸೀತಾಕೋಕ ಚಿಲುಕ”.

ಅವುಬಾದ್ ನ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇವಳು ಎಲ್ಲೋ

ದುರದಿಂದ ಹಾರಿ, ಆದಿವಾಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಮಕ್ಕಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು, ಹಸಿರು ಗಿಡಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಜೊತೆಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಂಡ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಜಲಪಾತದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತ, ನಾಡ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ “ಚಿಟ್ಟಿ” ಅಂದ್ರೆ “ಸೀತಾಕೋಕ ಚಿಲುಕ” ಅವಳು ಮಕ್ಕಳ ನೋಡಿ, ತಮಾಷೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಮೈ ಮರೆತಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಖುಷಿಯಿಂದ ಕೂಗಿದರು, “ಚಿಟ್ಟಿ, ಬಾ ನಮ್ಮ ಆಟಕ್ಕೆ!”

ಚಿಟ್ಟಿ ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಹಾರುತ್ತಾ, ಅವರಿಗೆ ತಾನು ಕಂಡ ಹೂವಿನ ಬಗೆ, ಬಣ್ಣಗಳನ್ನೂ ದರ್ಶಿಸುತ್ತ ಅದರ ಸವಿಯಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಸಿಗುವ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹೂವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸಿಗುವ ಕಾಲದಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಜೀವನಶೈಲಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು, ಜೊತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೂವಿನ ಮಕರಂದ ಹೀರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಯು ಕೊಟ್ಟಳು. ಮಕ್ಕಳು ಇವಳ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆಕಾರದಲ್ಲಿ “ಚಿಕ್ಕವಳಾದರು ನಿಸರ್ಗದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ!” ಎಂದು ಚಕಿತರಾದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ, ಚಿಟ್ಟಿ ಹೇಗೆ ಹಾರುತ್ತಾಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ, ತೇಲಾಡುತ್ತಾ, ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ ಕಾಡಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿದರು.

ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾವಲು ಇರುವವರು ನಾವು ಜಲ್ ಜಂಗಲ್ ಜಮೀನ್ ನಮ್ಮದೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ ನಾವು ಆದಿವಾಸಿಗಳೆಂದು ... ಜೈ ಆದಿವಾಸಿ, ಜೈ ಜೈ ಆದಿವಾಸಿ.

ಕನಸುಗಳ ಸೇತುವೆ

ನಾವು ಕನಸು ಕಾಣಬೇಕಿದೆ

ನಾವು ಕನಸು ಕಾಣಬೇಕಿದೆ
ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ
ನಮ್ಮ ಜನಗಳಿಗೆ ಜಾತಿ ಅನ್ನೋ ವಿಷದಲ್ಲಿ
ಮುಚುಗಿಸಿ
ಕೋಮ ಗಲಭೆ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ
ಜನ ಸಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಓ ನನ್ನ ಜನಗಳೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆದಿಂದ ಇರಿ

ನಾವು ಕನಸು ಕಾಣ ಬೇಕಿದೆ
ನೊಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ರಕ್ಷಣೆ ಅನ್ನೋ ನೆಪದಲ್ಲಿ
ದೌರ್ಜನ್ಯ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಸಗಿದ
ಆ ಗಂಡಸರಿಗೆ
ತಕ್ಕ ಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ಸಮಯ ಇದೆ
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಓ ನನ್ನ ಸಮ ಮನಸ್ಕರ
ಎಚ್ಚರಿಕೆದಿಂದ ಇರಿ

ನಾವು ಕನಸು ಕಾಣ ಬೇಕಿದೆ
ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ
ಅನ್ಯಾಯ ಆಗುತ್ತಿದೆ
ಹಗರಣ ತನಿಖೆ ಅನ್ನೋ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ
ನಮ್ಮನ್ನು ಮರಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಓ ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನವರೇ
ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಿ

ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ?

ಅವಳು ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಚುತ್ತಿದ್ದಳು
ಬಿಕ್ಕಣಿಸಿ ಬಿಕ್ಕಣಿಸಿ ಅಚುತ್ತಿತ್ತು ಸಮಾಜದ
ಮುಂದೆ
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ?

ಕಾಮದ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಅವಳ
ನೋವು,
ಅವನ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣ,
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ?

ಸಮಾಜ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಕೂರಿತು,
ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ,
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ?

ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ತಾಯಿಯ ಮಮತೆ
ಅಕ್ಕಾ ತಂಗೀ ಪ್ರೀತಿ,
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ

ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ತಾಯಿಯ ಮಮತೆ
ಅಕ್ಕಾ ತಂಗೀ ಪ್ರೀತಿ,
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾ

ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ಇಂತಹ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ,
ಆಕೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗಲಿ

ಸುದ್ದಿಪತ್ರ ಸಂಕಲನ:

ಲಲಿತಾ | ಹುಲುಗಪ್ಪ ಜಿ.ಸಿ.
ಎನ್. ಮಹಾರಾಜ | ಸಂತೋಷ್ ವನ್

DHAATRI

A Resource Centre for
Women and Children

www.dhaatri.org

ಈ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಷ್ಟ್ರದ, ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಯುವಜನ ಬಳಗವು ಹೊರತಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ಮೊದಲು ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ನಂತರ ಇತರ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಯುವಜನರಿಂದ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಮೇಲೆ ಕಲಿಸ ಮಾಡುವವರಿಂದ ಕತೆ, ಕವನ, ಸಂಕಲನ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ನವೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬರೆದ ಬರವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಬರೆದು ಕಳಿಸಬಹುದು.

ನಮಗೆ ಸಮಾಚಾರ ಗಳನ್ನೂ news@dhaatri.org.
ಈ ಇಮೇಲ್ ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ,
ಇತರೆ ಮಾಹಿತಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ 40 29552404.